

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.872/2024/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. november 7.
Az ügy tárgya: jármű önkényes elvételének büntette és más bűncselekmények
Terhelt: ...
Első fok: Siófoki Járásbíróság, 6.B.173/2023/18., ítélet, előkészítő ülés,
2024. február 28., jogerő napja: 2024. február 28.
Az indítvány előterjesztője: a Somogy Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a jármű önkényes elvételének büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Somogy Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Siófoki Járásbíróság 6.B.173/2023/18. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

Elrendeli a terhelt részére a vagyonek Kobzás alá eső vagyon természetben történő visszaadását, ennek akadályá esetén a vagyonek Kobzáskor irányadó forgalmi értéknek, továbbá a terhelt által eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költségnek a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Siófoki Járásbíróság a 2024. február 28. napján előkészítő ülésen kihirdetett 6.B.173/2023/18. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki jármű önkényes elvételének büntetésében [Btk. 380. § (1) bekezdés első fordulat], lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és járművezetés ittas állapotban vétségében [Btk. 236. § (1) bekezdés], ezért halmazati büntetésül 1 év 6 hónap – végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre és 3 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg, megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztés végrehajtása esetén a büntetés kétharmad részének a letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Vagyonelkobzást rendelt el 10 doboz HB sörre, továbbá rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a terheltet a bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete – fellebbezés hiányában – 2024. február 28. napján jogerőre emelkedett.

[3] **2.** A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a terhelt 2023. március 8. napján 8 órától a cím 1 szám alatti építkezésen dolgozott segédmunkásként, ittas állapotban. 9 óra körüli időben elhatározta, hogy a ház előtt lezáratlan állapotban parkoló, a főnöke, személy 1 által használt, de élettársa, a sértett tulajdonában lévő forgalmi rendszám 1, Opel Astra személygépkocsival elmegy szeszesitalt vásárolni. Személy 1 megkérdezése, illetve engedélye nélkül a gépkocsit a terhelt a benne lévő indítókulccsal elindította és a cím 1 szám alól a cím 2 szám alatti boltba közlekedett, ily módon a gépkocsit a sértett tudta és beleegyezése nélkül jogtalanul használta.

[4] **II. 1.** A jogerős ügydöntő határozat ellen a Somogy Vármegyei Főügyészség B.876/2024/2. szám alatt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt abszolút eljárási szabálysértésre figyelemmel, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[5] Indítványában a vádiratban a terhelt terhére rótt és a jogerős ítéletben rögzített tényállást összevetve kifejtette, hogy az eljáró bíróság a három vádpontot tartalmazó vádiratnak csak az I. pontjában írt tényállását rögzítette az ügydöntő határozata indokolásában. Megállapította, hogy az ítélet indokolása egyáltalán nem tartalmazza – a vádirat II. pontjában írt – a kisebb értékre elkövetett lopás vétségében történt bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállást, azontúl pedig az ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége tekintetében az ítéleti tényállás hiányos, mivel – a III. vádpontban foglalt tényállás híján – abban nem szerepelnek az ittasság mértékét megalapozó tények, amely alapján az lenne megállapítható, hogy a terhelt büntetőjogi értelemben ittas állapotban vezette-e a jogtalanul elvett gépkocsit.

[6] Az indítványozó álláspontja szerint, miután a járásbíróság jogerős ítélete a kisebb értékre elkövetett lopás vétségében történő bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállást egyáltalán nem tartalmazza, ennek következtében nem állapítható meg, hogy a járásbíróság a büntetést kiszabó rendelkezését mely tényekre alapította, a joghátrány kiszabása megfelel-e a büntető anyagi jogszabályoknak.

[7] Ezen mulasztás a Be. 608. (1) bekezdés f) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértést valósít meg, mivel az ítélet indokolása a hiányzó tényállás folytán a rendelkező résszel ellentétes.

[8] Mindezek alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a járásbíróság új eljárásra utasítását, valamint a terhelt által esetlegesen megfizetett bűnügyi költséggel és a vagyonelkobzással összefüggő visszatérítésről való rendelkezések meghozatalát indítványozta.

[9] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.824/2024/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – annak indokaival egyetértve – fenntartotta.

[10] Utalt rá, hogy a Be. 561. § (3) bekezdés c) pontja alapján az ügydöntő határozat indokolásának tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényállást, a támadott jogerős ítélet pedig e követelménynek nem felel meg, ezáltal az törvénysértő, miután teljes mértékben hiányzik a kisebb értékre elkövetett lopás vétségében történt bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó, a bíróság által megállapított tényállás.

[11] **III.** A felülvizsgálati indítvány alapos.

[12] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[13] 2. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság az ügydöntő határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[14] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[15] A Be. 451. § (5) bekezdése szerint a határozat részét képező indokolás a bíróság által megállapított, a döntés alapjául szolgáló, jelentős tényeket és körülményeket, valamint a határozat alapjául szolgáló jogszabályokat tartalmazza.

[16] Ekként az indokolás rendeltetése

- egyfelől a döntés, tehát valamely rendelkezés (jogkövetkeztetés) ténybeli alapjának rögzítése (a tényállás),
- másfelől számadás a döntéshozatali tevékenységről (a tényálláson kívüli indokolás).

[17] A tényállás és a tényálláson kívüli indokolás megkülönböztetése a vizsgált feltétlen eljárási szabálysértés szempontjából alapvető jelentőségű. Az eljárási szabálysértés megállapítására ugyanis főszabályként csak az vezethet, ha a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) és a tényálláson kívüli indokolás áll egymással ellentétben (Kúria Bfv.III.868/2012/14.), és az ellentét a büntetőjogi főkérdések – a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a rendelkező rész és az indokolás között.

[18] Ezzel szemben a tényállás és a rendelkező rész összhangjának hiánya nem az eljárási szabályokat (az indokolási kötelezettséget), hanem a büntető anyagi jogot sérti. Ennek alapja, hogy az irányadó tényállásnak az alkalmazott Btk. szempontjából jelentős valamennyi tény tartalmaznia kell. Ehhez képest ítéltető meg, hogy a megtámadott ügydöntő határozat rendelkezései a büntető anyagi jog szabályaival összhangban állnak-e. Mindenképpen a büntető anyagi jogi szabályok sérelmével jár, ha az ügydöntő határozatban írt rendelkezések helytálló vagy téves mivoltának kérdésében az irányadó tényállás alapulvételével nem lehet megnyugtatóan állást foglalni. Ezért felülvizsgálatban ugyancsak a büntető anyagi jog szabályainak megsértését – és nem az indokolás hibáját – jelenti, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit [Kúria Bfv.I.1.004/2020/13. (BH 2021.280.)].

[19] Ha azonban – a főszabály alóli kivételként – a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis a rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik, az a felülvizsgálati eljárásban szintén az abszolút eljárási szabálysértés körében nyer értékelést [Kúria Bfv.III.777/2020/9. (BH 2021.193.), Bfv.II.1.726/2016/5. (BH 2017.324.)].

[20] 3. A jelen ügyben is pontosan ez utóbbi történt.

A rendelkezésre álló ügyiratok alapján megállapítható, hogy a Siófoki Járási Ügyészség B.390/2023/17. számú vádirata alapján indult büntetőeljárás a terhelttel szemben a Siófoki Járásbíróságon.

Az ügyészség a vádiratban – számozottan – három vádpontban, a Btk. 380. § (1) bekezdés első fordulatába ütköző jármű önkényes elvételének büntetével (I. vádpont), a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző, a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő kisebb értékre elkövetett lopás vétségével (II. vádpont), valamint a Btk. 236. § (1) bekezdésébe ütköző ittas állapotban elkövetett járművezetés vétségével (III. vádpont) vádolta a terheltet.

[21] A vádirat indítványának megfelelően a vádirattal egyező tényállás alapján a járásbíróság 2023. szeptember 21. napján 28.Bpk.279/2023/3. szám alatt büntetővégzést hozott, amellyel szemben az ügyészség – a járművezetéstől eltiltás tartamának súlyosítása és vagyoneklobzás elrendelése végett – tárgyalás tartását indítványozta.

[22] A kitűzött előkészítő ülésen a bíróság a büntetővégzést hatályon kívül helyezte, a terhelt kihallgatását követően a terhelt bűnösség beismerő nyilatkozatát elfogadta és ügydöntő határozatát meghozta, amely kihirdetését követően jogerőre emelkedett.

[23] A bíróság a terheltet – a váddal egyezően – bűnösnek mondta ki jármű önkényes elvételének büntetében [Btk. 380. § (1) bekezdés első fordulat], lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és járművezetés ittas állapotban vétségében [Btk. 236. § (1) bekezdés], és vele szemben halmazati büntetést szabott ki.

[24] A járásbíróság az ügydöntő határozata rendelkező részében azonban olyan bűncselekmény – nevezetesen a lopás vétsége – miatt is (halmazati) büntetést szabott ki a terhelttel szemben, amely bűncselekmény törvényi tényállásában írt elkövetési magatartásának megfelleltethető életbeli tények tényállásbeli rögzítését teljes egészében mellőzte, míg a járművezetés ittas állapotban vétsége vonatkozásában a további vezetés és az ittasság mértékét meghatározó tényeket nem rögzítette. E bűncselekmények elkövetését megállapító és büntetést kiszabó rendelkezés ekként a határozat indokolásában megjelenített – a lopás vétsége vonatkozásában semmilyen, a járművezetés ittas állapotban vétsége vonatkozásában éppen a cselekmény bűncselekményi jellegét meghatározó – ténybeli alappal nem bír.

[25] Következésképpen, a támadott ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, ami a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést kiváltó eljárási szabálysértést megvalósítva, a Be. 649. § (2) bekezdésében írt felülvizsgálati ok beálltát jelenti.

[26] 4. A kifejtett érvek mentén a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben – a Siófoki Járásbíróság 6.B.173/2023/18. számú ítéletét a Be. 663. § (2) bekezdés második fordulata alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

[27] A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése szerinti utasításként írja elő, hogy a Siófoki Járásbíróság a megismételt eljárást az eljárási törvény szabályainak betartására ügyelve folytassa le, ügydöntő határozatában kiemelten szem előtt tartva a rendelkező rész és az indokolás összhangjának követelményét.

[28] 5. A Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bűnügyi költség címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán a jogerős ügydöntő határozatot a bíróság hatályon kívül helyezte, és megismételt eljárást kell lefolytatni.

[29] A Be. 856. § (3) bekezdés alapján – a fentivel egyező esetben – a vagyonekbevonás alá eső vagyont elsősorban természetben kell visszaadni, ha ez nem lehetséges, a vagyonekbevonáskor irányadó forgalmi értéket alapul véve, annak a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával növelt összegét kell visszatéríteni.

[30] A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el. Ennek megfelelően a Kúria rendelkezett a terhelt részére az általa eddig esetlegesen megfizetett bűnügyi költség és a vagyonekbevonás alá eső vagyon visszatérítéséről.

[31] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. november 7.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró

A Kúria Bfv.II.872/2024/9. számú végzése 2024. november 7. napján véglegessé vált.

Budapest, 2024. november 7.

Dr. Harangozó Attila s.k.

a tanács elnöke